

Skrattet fastnar i halsen

I *David den mindre vises protokoll* av **Danny Wattin** möter vi David som är 16 år och jude. Enligt honom tillhör han världens sämsta minoritet och han gör allt för att dölja sitt ursprung. Han växer upp med sin familj på 90-talet i en villaförort till Stockholm. Han är en ensam pojke med undantag för Micke, hans enda och bästa kompis. Bägge är de mobbade i skolan och söker sig till varandra. David är hemligt förälskad i Maja, skolans fjärde snyggaste tjej, som dessutom är Palestinaaktivist. För att få vara nära henne går han därför med i Palestinarörelsen och demonstrerar mot Israel. "Tjocka Cissi" som han inte vill veta av över huvud taget, är i sin tur kär i honom och lämnar honom inte i fred. Eftersom han gör allt för att dölja att han är jude så ljuger han åt alla håll och om det mesta, för sina föräldrar, sin syster och för alla i skolan.

Modern är svårt överbeskyddande, fadern och farfadern är krassa av sin judiska erfarenhet och ser hot överallt. De har frusit fast i rädsla och misstänksamhet mot det mesta i samhället och mot makten som när som helst kan vända sig mot en. Bäst att alltid ha en väska packad så man kan fly, är deras motto. Den enda som David känner att han kan prata öppet och sanningsenligt med är farmodern, en stark, skarpsynt och modig överlevare som gärna tar sig ett glas för mycket.

Davids tafatta och fumliga försök att hitta och söka sin identitet genom att ta till lögner, skarvande och mörklägningar gör honom till slut så insnärjd att han skäms för allt inklusive för sig själv. Hans tillvaro blir alltmer absurd.

När han så oplanerat och obetänksamt plötsligt "kommer ut" som jude är det bara i hopp om att slippa undan en förhatlig gymnastiklektion och han skyller i hastigheten på sabbaten.

Ryktet om hans härkomst sprids nu omedelbart som en löpeld. En judestjärna karvas snabbt ut på hans skåp i skolan och de lokala nazisterna nosar genast upp honom. Nu eskalerar hans tidigare smått triviala tonårsproblem omgående till något mycket värre, när våldet närmar sig både David och hans familj. I sina tafatta försök att rädda sitt eget skinn och sin familj dras snaran långsamt men obönhörligt åt och han tvingas börja utföra "ärenden" åt nazisterna, vilket får oanade konsekvenser för både honom själv och för omgivningen.

Titeln på romanen *David den mindre vises protokoll* anspelar på *Sions vises protokoll*, ett antisemitiskt falsarium, som beskriver en påstådd judisk sammansvärjning med målet att uppnå världsherravälde. I den skriften anges frimurare, liberaler, kommunister och kapitalister vara judarnas redskap för att behärska världen. Protokollet har vid upprepade tillfällen visat sig vara en förfalskning av den tsarryska säkerhetstjänsten.

Berättelsen om David är en skruvad satir över dagens antisemitism bland unga och över handfallenheten och vilsheten som möter dem från vuxensamhället i form av föräldrar, skolan och polisen. En historia som börjar i dur med glimten i ögat men som snart går över i moll, en skälmhistoria fylld med både humor och ironi som övergår till mörkt allvar när hoten och våldet blir alltmer påtagligt. Fadern och farfaderns inbillade rädsla är plötsligt både förståelig och helt befogad. Till slut återstår bara att återigen packa väskan och fly.

Dialogen i romanen är både rapp och slagfärdig men samtidigt lite naiv och barnslig liksom beskrivningen av Davids sätt att tänka. Författaren driver genom Davids röst med sitt eget ursprung men ger samtidigt en djup och skrämmande inblick i de judiska familjernas historia och hur den formar dess medlemmar.

Om böcker fortfarande läses i gymnasiet borde den passa

perfekt där! Självt känner jag att Danny Wattin aldrig riktigt förmår gå till botten med det här djupt allvarliga judiska traumat. Med det mörker, den rädsla och den skräck som, om man ska tro på forskningen, i det närmaste genetiskt starkt präglar både den andra och tredje generationens förintelseöverlevare.

Skrattet över Davids alla insnärjda lögner fastnar i halsen. Det förblir oförlöst boken igenom och lämnar en bitter eftersmak. Kanske är det just det som är meningen?

Heléne Nellvik

David den mindre vises protokoll

Danny Wattin

Bokförlaget Polaris

Danny Wattin (f 1973) är uppvuxen i Upplands Väsby, numera bosatt i Uppsala. Hans egna mor- och farföräldrar var alla tyska judar som överlevde förintelsen och lyckades ta sig till Sverige.

Wattin debuterade med **Stockholmssägner** (2005). Han har skrivit romaner, noveller och en barnbok. **Herr Isakowitz skatt** (2014) berättar om hur han tillsammans med sin far och sin son försöker hitta de värdesaker hans farfarsfar grävt ner på tomten i Tyskland innan han deporterades.